

El juego como actividad de enseñanza y de aprendizaje en el área de Educación Física. Adaptaciones metodológicas basadas en las características de los juegos, en el área de Educación Física.

1. Aproximació al concepte de joc.

- 1.1 El joc, activitat humana.
- 1.2 Concepte, aprenentatge i caràcter lúdic.
- 1.3 Teories del joc

2. El joc com a activitat d'ensenyament-aprenentatge.

- 2.1 El joc com a mitjà educatiu: una eina imprescindible a l'escola.
 - 2.1.1 El joc vehicle de comunicació.
 - 2.1.2 El joc eina globalitzadora.
 - 2.1.3 Elements del joc educatiu.
 - 2.1.4 Joc competitiu, joc cooperatiu.
- 2.2 Desenvolupament de la personalitat.
- 2.3 El joc i els seus tipus.
 - 2.3.1 Jocs funcionals o d'exercici.
 - 2.3.2 Jocs simbòlics o de ficció.
 - 2.3.3 Jocs de regles.
 - 2.3.4 Jocs de construcció
- 2.4 El joc en el disseny de la sessió d'educació física.

3. Adaptacions metodològiques basades en les característiques dels jocs.

- 3.1 Consideracions metodològiques sobre l'alumne i l'educador.
- 3.2 Consideracions metodològiques sobre el mateix joc.
 - 3.2.1 Sobre la presentació del joc.
 - 3.2.2 L'espai de joc.
 - 3.2.3 Imperatius temporals.
 - 3.2.4 El material.
 - 3.2.5 Els jugadors.
- 3.3 Classificació dels jocs segons la lògica interna de les situacions motrius.
- 3.4 Procés d'aplicació de les activitats de joc en funció de l'etapa de desenvolupament.
- 3.5 Breu ressenya dels continguts necessaris per adaptar els jocs d'habilitats, pre-esportius i esportius en funció dels seus objectius metodològics.

4. Continguts.

1. Aproximació al concepte de joc.

1.1 El joc, activitat humana.

—El joc és una de les activitats més enriquidores i necessàries en la vida de l'infant. Cap el segon o tercer mes de vida el nen reproduceix certes conductes únicament pel plaer que li proporcionen. Jugar li proporciona **plaer i alegria** i a la vegada li permet desenvolupar les seves qualitats físiques i intel·lectuals, juntament amb la seva personalitat. Al llarg de tota la infància, l'ésser humà satisfà la seva necessitat de moviment mitjançant el joc. L'activitat esdevé la pauta del seu desenvolupament.

—Els diferents contextos en els quals transcorre la vida del nen són els **escenaris del seu joc**. Així doncs, el joc apareix en l'escenari familiar, escolar o altres espais tancats o a l'aire lliure.

—La importància històrica del joc i la seva exercitació constant en tots els àmbits assenyalats ha propiciat el desenvolupament del que s'anomenen **jocs tradicionals**, que esdevenen un component important en el **patrimoni cultural** dels pobles.

1.2 Concepte, aprenentatge i caràcter lúdic.

—Els jocs són una **forma organitzada de l'activitat motriu**, ja sigui aquesta reglada o espontània. En els jocs s'inclouen des de les formes més espontànies, dels primers cicles, a formes més reglades i més especialitzades dels últims cicles, quan ja té un pes major el concepte cultural **d'esport** i els jocs passen a ser esports jugats. També evoluciona el contingut d'**aprenentatge social** ja que els jocs progressivament van adoptant més regles, i en conseqüència propicien que l'alumne adopti uns altres punts de vista, respecti unes **normes** establertes per a tots i sotmeti els seus interessos personals als interessos del grup.

—El joc evoluciona amb el desenvolupament intel·lectual, afectiu i físic del nen, i s'adequa als períodes crítics del seu desenvolupament. El joc és part important del **desenvolupament harmònic infantil** i ho és de tal manera que pel docent és imprescindible el coneixement dels **interessos lúdics**, la seva evolució i observació sistemàtica. Per tant, cal proposar les diferents formes de joc en la mateixa seqüència que es produeixen en l'evolució del nen, ja que d'una altra manera no s'aprofitaria al complet la motivació intrínseca que aquest tipus de continguts té per a l'alumne.

—Una situació d'aprenentatge realment lúdica ha de tenir una **lògica interna** de joc, és a dir, que hi hagi una activitat a realitzar, unes **normes** de joc, una **estratègia** de resolució i que el conjunt d'aquests tres elements sigui reconegut per l'alumne com un joc i, a més, que s'identifiqui amb el seu rol.

—El tret fonamental del joc és la seva inutilitat. El joc no serveix per a res... útil. No busca una utilitat però sí té un sentit. El joc és **gratuit**. És una manifestació que té un fi en sí mateixa, és desinteressada i intrascendent. Com a mestres d'educació física, cal que tinguem molt present aquesta característica per no inculcar en els alumnes, sobre tot en el més petits, la noció de fracàs o de derrota.

1.3 Teories del joc.

—Una interpretació és la del joc com a **vàlvula** d'escapament, una via per canalitzar l'energia que sobra. Una altra lectura és la del **plaer** que té l'activitat lúdica en si mateixa.

—Stern¹ estableix la classificació **jocs individuals** i **jocs socials**. En els primers l'individu tracta de conquerir el cos (jocs motrius, el cos és l'instrument), conquerir les coses (jocs d'instrucció i distracció) i jocs de rols (la persona i les coses experimenten una metamorfosi). En els jocs socials s'inclou la imitació simple, els jocs de rols complementaris, i els jocs combatius.

—Aquest mateix autor va intentar sintetitzar les moltes teories en tres grans grups. (a) **Teories del present**. Aquelles energies que l'individu no ha cremat cerquen una sortida i es descarreguen en activitats que no van dirigides a metes reals. (b) Teories del **passat**. Els nens tornen a reviuire les formes primitives de l'ésser humà. (c) Teories del **futur**. El joc prepara per allò que encara ha d'arribar. És un entrenament previ.

2. El joc com a activitat d'ensenyament-aprenentatge.

2.1 El joc com a mitjà educatiu: una eina imprescindible a l'escola.

2.1.1 *El joc vehicle de comunicació.*

—El joc serveix per formar i constituir grups. Aquest ha de ser **jugar amb** altre i no contra l'altre. Es juga per voluntat pròpia i això és el que el converteix en un vehicle de **comunicació**.

—En el nen, la seva capacitat física influeix en el seu **prestigi social**, i per això una participació adequada en els jocs li proporciona una de les principals oportunitats d'**interacció** social.

2.1.2 *El joc eina globalitzadora.*

—Una tasca que respon a un punt de vista globalitzador permet que simultàniament l'alumne adquireixi vocabulari, conegui el medi o adquireixi una autonomia personal més gran.

—El punt de vista globalitzador requereix organitzar els continguts al voltant d'eixos que permetin abordar els problemes i les situacions dintre d'un context i en la seva globalitat. La perspectiva globalitzadora no és tant una qüestió de tècnica didàctica com una actitud davant el fet educatiu. El joc és el millor mitjà de **globalitzar** i interrelacionar continguts de la pròpia EF, i d'aquesta amb altres àrees.

—La importància del joc en tots els cicles fa que sigui un component important dins del disseny d'activitats de cadascun d'ells.

—Cal tenir en compte que el joc no és un contingut exclusiu de l'EF però, pel gran número de jocs en que està implicat el moviment, és l'àrea que més treballa aquest tipus d'activitats.

2.1.3 *Elements del joc educatiu.*

—Segons Teresa Lleixà², per tal que el joc sigui veritablement educatiu hem de tenir en compte els següents aspectes: (a) Ha de permetre, en primera instància, el **desenvolupament global** del nen mentre

que es diverteix. Posteriorment es poden potenciar aspectes més específics. (b) Ha de constituir una via d'aprenentatge del **comportament cooperatiu**. (c) Ha de suposar un repte a l'infant, però un **repte** que pugui superar. (d) Cal evitar que en els jocs sempre destaquin, per la seva habilitat, els mateixos nens. Per tant, procurarem **diversificar** els jocs i donar més importància al procés que al resultat final. De vegades es considera joc el que en realitat són exercicis que es plantegen en situació de competició com a element motivador. (e) Intentarem afavorir la màxima **participació** i, sobretot, evitem eliminar els jugadors durant el desenvolupament del joc, buscant sempre alternatives a aquesta situació.

—Considerem sis condicions implicades en el joc: (a) El joc és una activitat lliure, un fet voluntari. Sense la **llibertat** el joc es converteix en obligació i, per tant, en treball. (b) **Irrealitat**. La realitat fa que el joc es converteixi en lluita. El joc és ficció, és un món a part, un món propi, és un continu missatge simbòlic. Juguem a matar, però no ens matem pas. (c) El joc és **incert**. En ser una activitat creativa, espontània, original, el resultat final del joc fluctua constantment. Durant el joc es produeixen diferents nivells de tensió, que provoquen que no se sàpiga quan i com terminarà el joc. És la incògnita el que el fa interessant: quan el joc perd interès aquest es converteix en simple demostració. (d) **Límits**. Sense límits el joc és infinit, irrealitzable. El joc, per força, s'estructura en uns límits de temps i espai. El joc és convencional, cal la convenció, el pacte entre participants. Tot joc (col·lectiu) és resultat d'un acord social, establert pels jugadors que dissenyen el joc i determinen un ordre intern, les seves limitacions, les seves regles. En el joc no tot s'hi val.

2.1.4 *Joc competitiu, joc cooperatiu.*

—Els jocs s'han organitzat excessivament, s'han fet massa rígids, estan massa orientats a la victòria. No hi ha llibertat com a conseqüència de la pressió de la puntuació i de l'angoixa psicològica al rebuig. Necessitem incidir en jocs de veritable cooperació, relacionats directament amb la comunicació. A través de les aventures cooperatives els nens aprenen a compartir i a relacionar-se amb els altres, a preocupar-se pels sentiments dels altres i a treballar per superar-se progressivament³.

—El voleibol rotatiu és un exemple de **joc cooperatiu**. Es realitza la rotació de jugadors pels dos equips. Els jugadors estan concentrats en el procés, no pas en el marcador. Una variació consisteix en adaptar la rotació de jugadors a la compensació de la puntuació: l'objectiu d'ambdós equips és l'empat.

2.2 Desenvolupament de la personalitat.

—Tradicionalment s'ha considerat el joc com quelcom banal. En l'actualitat el joc està recomanat com a element educatiu de màxima importància. Podem entendre l'educació com un esforç per assolir una meta intel·lectual o moral. O bé la podem entendre com un **desenvolupament harmònic de la personalitat**. La moderna concepció del joc s'emmarca en aquesta segona definició.

¹ William Stern (Berlín, 1871-NY 1938). Filòsof i psicòleg alemany. La seva principal obra, *Persona i cosa*, toca temes de psicologia infantil i juvenil, i investiga qüestions com el talent i la intel·ligència. Passa per ser el fundador de la psicologia diferencial.

² LLEIXÀ, T. (1999): *Juegos sensoriales y de conocimiento corporal*. Colección Pedagogías corporales. Editorial Paidotribo: Barcelona. LLEIXÀ, T. (1986): *La Educación Física en el ciclo medio de EGB*. Paidotribo: Barcelona.

³ ORLICK, T. (1986): *Juegos y deportes cooperativos*. Popular: Madrid.

—Qualsevol capacitat del nen es desenvolupa més eficaçment en el joc que fora d'ell. El joc es considera el millor **mitjà educatiu** per afavorir l'aprenentatge, enfortint amb ell tot el desenvolupament físic i psicomotor, el desenvolupament intel·lectual, social, afectiu i ètic.

—Les característiques del joc es poden agrupar en funció d'una sèrie d'elements que desenvolupen certes **funcions**, com:

(a) Desenvolupament **social**. El nen necessita els seus iguals per jugar i aprendre a jugar. A educació física, jugar és jugar amb l'altre. El joc col·lectiu permet respectar els altres, compartir amb ells, observar. Es produeix una adaptació a les exigències externes. S'apliquen normes. Aquí es fomenta la realitat, la subordinació a les lleis de la col·lectivitat, i amb això es dona l'oportunitat de lluitar pel grup del qual es forma part.

(b) Desenvolupament **emocional**. El joc és expressió de sentiments, implica una relació afectiva amb l'altre.

(c) Desenvolupament **mental**. El nen mitjançant el joc aguditza la seva inventiva; es posa en situació d'alerta i, davant els problemes que se li presentin, intentarà resoldre'ls amb brevetat. Jugant l'alumne analitza i interpreta, desenvolupa la seva facultat d'observar.

(d) Desenvolupament **físic**. L'individu evoluciona i madura en progressió en la coordinació de moviments. Possibilita un desenvolupament de les facultats motrius, tant de factors perceptius com d'execució.

(e) Afegiríem que també és un medi d'aprenentatge **cognitiu**, ja que és una manera d'enfrontar-se a diferents situacions sense que suposi un conflicte, i en qualsevol cas, si ho suposa, que es reflecteixi des de la perspectiva de la diversió.

2.3 El joc i els seus tipus.

—Hi ha diferents classificacions depenent del criteri que es té en compte. Piaget utilitzà el criteri de tipus estructural, és a dir, la constitució successiva d'estadis segons les estructures mentals que es van formant.

2.3.1 Jocs funcionals o d'exercici.

—Durant la primera infància (0-2 anys). Inclou els moviments del cos i les possibilitats d'articulació de sons. Comença cap als 3 mesos, fins aproximadament l'any i mig, moment en que finalitza el període sensoriomotor. És l'acció que realitza i exercita reiteradament, per pura diversió, però que li possibilita consolidar aprenentatges fomentats pel seu desenvolupament evolutiu i conèixer els objectes i la realitat que l'envolta.

2.3.2 Joc simbòlic o de ficció.

—El nen pot representar els objectes reals per símbols i substituir l'acció real per la imaginària. Ja pot transformar la realitat amb la seva fantasia. Mitjançant aquest joc, l'infant pot resoldre conflictes que se li plantegen en la relació amb el món dels adults. (a) **Jocs d'imitació**. De 2 a 4 anys. El nen imitarà en el seu joc les activitats de l'adult que es relacionen amb la seva vida quotidiana. (b) **Jocs d'escenificació primària**. De 4 a 7 anys. Aquesta etapa podem denominar-la de caràcter sòcio-afectiu, és a dir, les escenes que interpreta es refereixen a jerarquies socials primàries i models professionals propers a la seva experiència. Representar un rol significa complir una regla, les pautes de conducta del personatge. (c) **Jocs d'escenificació secundària o**

socialitzada. Dels 7 als 11 anys. Consolidació de l'estadi anterior. Aprendre a convertir-se en ésser socialitzats, a comunicar-se i a considerar els sentiments de l'altre. Possibilitar l'exercitació de nivells més alts d'abstracció.

2.3.3 Jocs de regles.

—De 4 a 7 anys. El joc de regles porta implícites la **socialització** i la **competició**. Són jocs sensomotors (curses, bitlles...) o intel·lectuals (endevinalles, escacs...). Jocs propis dels nens de l'etapa d'educació primària. La importància dels jocs d'aquestes menes està en el fet que són jocs purament socials i que, per tant, tindran un paper preponderant en la socialització de l'infant.

2.3.4 Jocs de construcció.

—Es desenvolupa a partir del joc simbòlic. Són jocs de creació, el nen es fixa una meta i la persegueix. S'utilitzen tot tipus de blocs, trencaclosques, plastilina, fang... Desenvolupen el sentit temporal, l'ordre, el ritme, la creativitat...

2.4 El joc en el disseny de la sessió d'educació física.

—La sessió d'educació física, generalment (però no sempre), s'acostuma a dividir en tres parts fonamentals: (a) Fase d'animació o d'adaptació. (b) Fase principal o d'assoliment d'objectius. (c) Fase de tornada a la calma o de recuperació.

—En la fase d'animació, el joc s'utilitza com a **element motivador**. Acostuma a ser de caràcter participatiu, rebutja l'eliminació, és d'intensitat mitja amb caràcter ascendent i amb molt poca reglamentació. El temps que s'utilitza per a completar aquesta fase acostuma a ser de 10 a 15 minuts.

—En la fase principal els jocs passen a ser recursos molt vàlids per a **desenvolupar els continguts** de manera motivant.

—En la fase de tornada a la calma, s'utilitzen els jocs com a **mitjà regulador de la intensitat física** del nen. Estan encaminats cap a una progressió descendent de la càrrega de treball. Acostumen a ser integradors, de baixa intensitat.

3. Adaptacions metodològiques basades en les característiques dels jocs.

3.1 Consideracions metodològiques sobre l'alumne i l'educador.

—Cada alumne té una determinada personalitat, i viu amb totes les seves particularitats una història educativa diferent a la dels altres companys. El mestre d'educació física hauria de portar a terme un ensenyament individualitzat.

—D'altra banda, a més de conèixer les motivacions i interessos de l'alumne, hauríem de tenir sempre present el nivell d'evolució ludomotriu en què es troben, per tal de proposar els jocs més idonis. El rol del mestre ha de sotmetre's sempre a les característiques dels seus alumnes. Si l'infant, a mesura que creix, entén el joc de diferent manera, és necessari que l'actuació del mestre també s'acomodi a cada moment lúdic de l'alumne.

3.2 Consideracions metodològiques sobre el mateix joc.

3.2.1 Sobre la presentació del joc.

—La primera consideració metodològica hauria d'orientar-se cap a la correcta presentació del joc a desenvolupar. Entre les principals recomanacions destaquem les següents:

- (a) Aconseguir un clima necessari d'**atenció**. Situar-se en una posició clarament visible.
- (b) Explicar amb **claretat** el joc que es va a realitzar. S'aconsella utilitzar la pissarra o superfícies opcionals per il·lustrar esquemes, gràfics... No començar l'activitat si abans no s'ha entès el seu funcionament.
- (c) Ser precís i concís, allargant el menys possible la nostra explicació, cosa que permet passar ràpidament a la pràctica.
- (d) És important que es doni a conèixer el **nom** del joc que estem realitzant en cada moment.

3.2.2 L'espai de joc.

—L'estructura interna de tot joc motor i corporal, es configura a partir d'uns elements constitutius, permanents i a la vegada objectius, els quals al relacionar-se originen pràctiques lúdiques diferents. Aquests elements els podem concretar. Són: l'espai de joc, l'imperatiu temporal, els jugadors i el material. Per això, qualsevol adaptació metodològica que volguem plantejar, haurà de fer referència a aquests elements de la lògica interna del joc.

—Quant a l'**espai** de joc proposem les següents adaptacions metodològiques:

- (a) L'ús del terreny de joc ha de ser racional, és a dir, si no es disposa de molt espai obert, és il·lògic presentar grans jocs o activitats que es realitzin en grans limitacions espacials.
- (b) Si se disposa d'espais oberts, grans, seria recomanable aprofitar-los en tota la seva àmplia extensió.
- (c) Si s'utilitzen espais naturals és necessari acondicionar i preparar el terreny prèviament.
- (d) Si les pràctiques es realitzen en un lloc cobert, hauríem d'assegurar-nos la suficient il·luminació per poder jugar en condicions adequades.

3.2.3 Imperatius temporals.

- (a) Els jocs més simples, són normalment els que tenen menor **duració**. Tal característica permet als infants, els quals tenen dificultat per mantenir la **concentració**, poder canviar de pràctiques sense fatigar-se excessivament. Per això hauríem de tenir previstos un ampli repertori de jocs.
- (b) A mesura que el joc és més reglamentat, es precisa major temps per a organitzar-lo (preparar equips, material, explicar-lo), i també acostumen a durar molt més que els anteriors. És important no sotmetre aquestes pràctiques a excessives presses, i així permetre que l'alumnat pugui gaudir-ne.
- (c) És molt important vetllar pel **temps de pràctica** real. Per tant, fugirem dels jocs d'eliminació.
- (d) En esdeveniments extraordinaris (dies de festa, setmanes culturals) es poden presentar **grans jocs**, els quals poden durar varies hores, tot un matí, tarda o inclús més d'un dia.

3.2.4 El material.

- (a) A major nombre d'alumnes major quantitat de material.
- (b) A menor edat de l'alumnat, major ha de ser el tamany dels objectes de joc.

(c) Tot material que s'utilitzi per jugar ha de vetllar per la **integritat física dels alumnes**.

(d) Presentar de tant en quant **materials innovadors** predisposa la participació de l'alumnat.

(e) Normalment molts dels jocs simples, precisen la utilització de material variat. Quan s'hagi d'utilitzar diferents objectes de joc al llarg d'una sessió s'aconsella organitzar i preparar prèviament tots els útils, així com recollir els objectes que s'hagin usat en un joc abans de passar al següent.

3.2.5 Els jugadors.

(a) Si el funcionament d'un joc precisa pocs jugadors, i estem davant un grup d'alumnes nombrós, és aconsellable **dividir el grup** i realitzar el mateix lloc en zones paral·leles.

(b) Per garantir el bon desenvolupament d'un joc col·lectiu, en el qual participin diversos equips, resulta convenient introduir diferents **distintius**, amb el propòsit que tots sàpiguen amb qui van.

(c) Cada alumne té la seva idiosincràcia i manera de ser, en aquest sentit els jocs es plantejaran obertament, amb l'objecte que els mateixos alumnes puguin introduir les regles, **variants** i detalls en cada cas.

(d) Després de participar en un joc de notable esforç físic, és convenient deixar que l'alumnat es recuperi abans de proposar una altra activitat. En aquests moments és aconsellable realitzar recuperacions actives (reflexionant sobre el que s'ha fet o explicant la pròpia activitat).

(e) En els jocs expressius, simbòlics, dramàtics, és molt important valorar prioritàriament el procés davant el resultat. L'alumne ha de poder vivenciar sense presses tot allò que passi al seu voltant.

3.3 Classificació dels jocs segons la lògica interna de les situacions motrius⁴.

—Criteris que confereixen a les pràctiques motrius les seves propietats: (a) La relació del practicant amb el medi físic. Si el medi està estandarditzat (p.e. atletisme en pista) l'acció motriu s'orienta cap un automatisme. Quan el medi és salvatge (p.e. windsurfing) el practicant manté un constant diàleg amb l'espai. (b) Interacció motriu de cooperació. (c) Interacció motriu d'oposició.

—Classificació de les pràctiques motrius. (a) Pràctiques desproveïdes d'interacció motriu (com l'atletisme o la natació). (b) Pràctiques en que les interaccions motrius entre adversaris són exclusivament antagòniques, com ara el tennis. (c) Pràctiques en que la interacció motriu entre companys és exclusivament cooperativa, com ara el rem, o una parella de patinatge artístic. (d) Pràctiques en que la interacció motriu conjuga l'oposició i la cooperació, com ara el bàsquet.

3.4 Procés d'aplicació de les activitats de joc en funció de l'etapa de desenvolupament.

(a) Educació preescolar (0-3 anys). El nen manté soliloquis. Llança coses. Joga amb un nino (desenvolupament sensorial i perceptiu). Joga amb la sorra (aptituds sensorials). Produeix sons. Fa gargots. Es llança pel tobogan (vertigen).

⁴ PARLEBAS, P. (1987): Perspectivas para una educación física moderna. Unisport: Málaga.

—Fins els 5 anys. Desenvolupament de la sensibilitat. El to muscular es normalitza. Més espontaneïtat. El que és més important en aquestes edats és que gaudeixi bellugant-se, jugant en activitats motrius en les que hagi d'implicar la seva habilitat i la seva destresa, així com el seu esforç, de manera que vagi prenent una actitud positiva davant l'activitat física.

(b) Educació primària. Fins els 8 anys. Major consciència corporal. Més fluïdesa de moviment. Gran velocitat d'imitació i captació. Al nen li interessen els jocs col·lectius. Jocs de construcció. Busca jocs de coordinació i resolució de problemes.

—Fins els 10 anys. Desenvolupament de jocs de mobilitat i flexibilitat. Desenvolupament de jocs de resistència. Jocs pre-esportius. El nen se sent atret pel caràcter competitiu dels jocs.

—Fins els 12 anys. Millora la capacitat d'esforços constants. Millora el seu equilibri i la seva musculatura.

(c) Educació secundària. Fins els 14 anys. S'obsessionen per l'esport. Les coordinacions i percepcions es depuren. Consolida la lateralitat.

3.5 Breu ressenya dels continguts necessaris per adaptar els jocs d'habilitats, pre-esportius i esportius en funció dels seus objectius metodològics.

(a) Jocs **sensorials**. Aguditzen els sentits. Desenvolupen la memòria visual i auditiva. Relaxen per la seva escassa activitat física. Connecten amb el món exterior. Adquisició de velocitat d'observació.

(b) Jocs **motrius**. De locomoció: tonifiquen òrgans vitals, cor i pulmons. D'equilibri: coordinació estàtica i dinàmica. De salts i llançaments: coordinació espai-temporal. Domini del gest de llançament. De coordinació general: automatització de gestos com resposta a un estímul. De velocitat: relacions espai-temporals; resposta màxima a un estímul.

(c) **Gestuals** i **esportius**. Aprenentatge i maneig d'objectes i instruments. Adquisició de gestos bàsics esportius. Iniciació a les regles dels diferents esports ■

4. Continguts.

C I C L E I N I C I A L	
Procediments	Fets i Conceptes
—Realització de jocs sensorials, simbòlics i dramàtics. —Experimentació del joc com a objecte de recreació.	—Jocs tradicionals del propi territori amb normes i regles senzilles.

C I C L E M I T J À	
—Execució de jocs espontanis i reglats, col·lectius i individuals. —Anàlisi de situacions de joc. —Experimentació de diferents tipus de jocs: dramàtic, sensorial, de cooperació i oposició. —Experimentació del joc com a objecte de recreació.	—Jocs tradicionals del propi territori. Regles bàsiques. —Jocs adaptats d'altres països. Regles bàsiques.
C I C L E S U P E R I O R	
—Creació, organització i/o modificació de jocs de diversos tipus. —Anàlisi de situacions de joc col·lectiu. —Identificació del joc com a objecte de recreació.	—Jocs tradicionals del propi territori. Regles bàsiques. —Jocs adaptats d'altres països. Regles bàsiques.

Curriculum de Primària (1992). Departament d'Ensenyament.

BLOC DE CONTINGUTS 5

Realització de jocs

Objectius Finals (Numerats segons la llista de 32; Currículum de Primària, pàgs. 65-66)	Activitats relacionades
20. Aplicar les regles fonamentals de les activitats físiques que es practiquin.	—Bombes fora, endevinar etiquetes amb mímica (respectar torns...), la bandera, killball, jocs de lluita i combat, el rellotge, bàsquet avançat...
21. Identificar els esports, les danses i els jocs com a elements socio-culturals i lúdics.	—Explicar històries dels balls, bales, "tazos", ball de la Bolanguera, les bitlles, esports tradicionals bascos, estirar la corda, saltar a corda...
22. Respectar les regles i aplicar normes de joc.	—Inventar normes de joc diferents a les habituals i votar-les en consens, saber guanyar i perdre...
27. Realitzar diferents tipus de joc, integrant-se en la dinàmica establerta.	—Joc del cartell al clatell, Futbol xinès, la muralla, els mec-mec, circuit de jocs de cucanya, el mocador...
28. Descriure els jocs tradicionals del propi territori.	—Curses de sacs, trencar l'olla, les bitlles, les bales...
29. Experimentar el joc com a objecte de plaer i recreació.	—Conills al cau, els caça-papallones, el vampir, agafa cues, mec-mec, gat encimbellat, Stop; la gallina, els pollets i la guineu, les estàtues, pica-paret, els vaixells, Sant Fermí, serps i granotes, he anat al mercat, les capsetes...
30. Valorar l'activitat física com a possible pràctica de temps lliure i escollir les formes més adients a les pròpies característiques i interessos.	—Jocs anti-sexistes, textos, Olimpíades de la pau, jocs inventats, explicar jocs...
31. Acceptar i respectar la diversitat física, d'opinió i acció.	—Esports adaptats a NEE, jocs adaptats a NEE, el cec i el soroll, jocs amb limitacions que facin treure més de cada nen...
32. Respectar i tenir cura de l'entorn, la natura, les instal·lacions i el material, tant propi com comunitari.	—Joc de pistes al bosc; pip1, pip2; excursió amb BTT; a la platja; fer activitats gimnàstiques; tenir cura del material; formes de manteniment del material, joc de mantenir bé el medi i el material (etiquetes).